

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft

ons kenmerk

datum

Brief NBA en VNG over
accountantscontrole van het
Sociaal Domein 2015

ECFE/U201600592
Lbr. 16/019

12 april 2016

Samenvatting

Dit is een gezamenlijke brief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Aanleiding voor deze brief is het later beschikbaar komen van verantwoordingsinformatie met controleverklaring vanuit de SVB en een aantal zorgaanbieders, later dan de eerder gedachte 1 april. Het niet halen van deze termijn leidt tot zorgen bij gemeenten. VNG, Rijk en NBA hebben overlegd hoe met de ontstane situatie om te gaan. Gestreefd is naar een voor alle partijen werkzame oplossing. Deze gezamenlijke oplossing kunnen wij u in deze brief presenteren.

Uitgangspunt is dat de wettelijke datum van 15 juli voor het zenden van de jaarrekening een harde datum is, inclusief de SiSa-bijlage, met controleverklaring aan GS en aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Daarnaast moeten de gemeente en de GR aan het BBV voldoen en de accountant aan accountantsregelgeving.

Accountants en gemeenten moeten samen bepalen hoe aan deze regelgeving en de daaruit voortvloeiende inspanningsverplichtingen zo goed mogelijk kan worden voldaan in relatie tot de datum van 15 juli. Uitgangspunten daarbij zijn lokaal maatwerk en 'wachten, tenzij'.

Zoals ook in de VNG brief van 18 februari aangegeven, vraagt een en ander om afwegingen van betrokkenen. De gemeente kan ervoor kiezen om te wachten met de raadsbehandeling van de jaarrekening tot de benodigde relevante informatie er is. Op zijn laatst betekent dit behandeling in de laatste raadsvergadering voor het zomerreces.

Maar de gemeenteraad kan er óók voor kiezen om de voorlopige jaarrekening al eerder in de raad te behandelen en op een later moment de jaarrekening - voorzien van een controleverklaring - formeel vast te stellen. De gemeente kan dan een vergelijkbaar jaarrekeningproces aflopen als in andere jaren.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft

ons kenmerk

datum

Brief NBA en VNG over
accountantscontrole van het
Sociaal Domein 2015

ECFE/U201600592
Lbr. 16/019

12 april 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Dit is een gezamenlijke brief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Deze brief over de verantwoording en accountantscontrole van het Sociaal Domein sluit aan op eerdere brieven van VNG en NBA over dit onderwerp.

In de VNG ledenbrief van 18 februari werd de verwachting uitgesproken dat de verantwoording van de persoonsgebonden budgetten (pgb's) op 1 april 2016 beschikbaar zou zijn, voorzien van een controleverklaring van de auditdienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). In een internet bericht van 18 maart informeerde de VNG u reeds dat deze datum van 1 april door de SVB en haar auditdienst waarschijnlijk niet zou worden gehaald. Naast de SVB heeft ook een aantal zorgaanbieders laten weten de datum van 1 april niet te halen. Het niet halen van deze termijn leidt tot zorgen bij gemeenten. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (GR) moeten volgens wettelijke bepalingen immers voor 15 juli 2016 de jaarrekening 2015 met controleverklaring aan Gedeputeerde Staten zenden. Dit betekent globaal dat gemeenten in mei 2016 de benodigde relevante verantwoordings- en controle-informatie binnen moeten hebben. VNG, Rijk en NBA hebben overlegd hoe met de ontstane situatie om te gaan. Gestreefd is naar een voor alle partijen werkzame oplossing. Deze gezamenlijke oplossing kunnen wij u in deze brief presenteren.

15 juli is een harde datum

Uitgangspunt is dat de wettelijke datum van 15 juli voor het zenden van de jaarrekening, inclusief de SiSa-bijlage, met controleverklaring aan GS en aan het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) hard is. Daarnaast moeten de gemeente en de GR aan het BBV voldoen en de accountant aan accountantsregelgeving.

Dit betekent onder meer dat wanneer relevante (controle)informatie van derden over materiële Sociaal Domein posten/processen nog ontbreekt, gemeenten en accountants zich extra moeten inspannen om te proberen alsnog voldoende informatie te verkrijgen. De gemeente of de GR zal deze (controle)informatie moeten betrekken bij het opstellen van de getrouwe en rechtmatige jaarrekening. De accountant zal deze informatie moeten betrekken bij het bepalen van het oordeel over die jaarrekening.

Indien de relevante (controle)informatie ontbreekt, zal de gemeente of de GR in overleg met de accountant moeten kijken naar de jaarrekeningplanning waarbij de accountant mogelijk zal wachten op de ontbrekende informatie met het afgeven van een controleverklaring. Accountants en gemeenten zullen samen moeten bepalen hoe aan deze regelgeving rondom getrouwheid en rechtmatigheid en de daaruit voortvloeiende inspanningsverplichting zo goed mogelijk kan worden voldaan in relatie tot de datum van 15 juli.

Rijk, NBA en VNG hebben besproken dat daarbij de uitgangspunten zijn:

- *'lokaal maatwerk'* qua aanpassing planning jaarrekeningproces en afstemming tussen de betrokkenen inclusief de (auditcommissie van de) gemeenteraad en;
- *'wachten, tenzij'*.

Zo kan bijvoorbeeld de gemeente onderbouwde ramingen opnemen. Ook kan de accountant van de gemeente, bij het uiteindelijk toch ontbreken van relevante controle-informatie, waarvoor wel de nodige inspanningen zijn verricht, dit meewegen bij zijn oordeelsvorming en daarbij afspreken om zo kort mogelijk voor de laatste raadsvergadering van 15 juli de controleverklaring af te geven.

Getrouwheid van de pgb's in 2015

De SVB verwacht op 9 mei de budget- en voorschotconfirmatie met vrijwel alle gemeenten rond te hebben (stappen 1 t/m 4 uit de Handreiking verantwoording pgbs van 9 februari 2016). Dit wil zeggen dat er dan overeenstemming is tussen gemeenten en de SVB over de pgb-budgetten en voorschotten in 2015. Of dan is duidelijk is over welk deel gemeenten en de SVB het niet eens zijn. Gemeenten kunnen dan in hun jaarrekening 2015 deze bedragen verwerken en de last bepalen.

Het bedrag waarover tussen SVB en gemeente overeenstemming is en op basis van onderbouwing voldoende zekerheid bestaat, zal dan door de accountant van de gemeente ook als cijfermatig juist worden aangemerkt. De onderbouwing door de gemeente van het onzekere, betwiste bedrag is ook bepalend voor de oordeelsvorming van de accountant. Onder andere hiermee kan de cijfermatige juistheid van de pgb-post door de gemeentelijke accountant tijdig voor de laatste raadsvergadering voor het reces worden bepaald.

In aanvulling op de hierboven beschreven cijfermatige juistheid, is ook de vaststelling van de prestatielevering van belang. De vaststelling van de prestatielevering in combinatie met de cijfermatige juistheid leiden tot een getrouwheidsoordeel over de pgb-post voor de controleverklaring. Op dit moment vindt er nog nader overleg plaats over de wijze van vaststelling van de prestatielevering.

Op zeer korte termijn benadert de SVB enkele tientallen gemeenten van wie nog geen informatie is ontvangen ten behoeve van het afronden van het confirmatieproces. Deze laatste gemeenten worden opgeroepen om met de SVB snel in gesprek te gaan, mede omdat dit bepalend is voor de haalbaarheid van de huidige planning van de SVB. De VNG doet hierbij een beroep op deze gemeenten om zo spoedig mogelijk de benodigde informatie aan de SVB te leveren.

Rechtmatigheid van de pgb's in 2015

Op basis van de huidige planning verwacht de SVB dat de auditdienst van de SVB de controle van de rechtmatigheid van de bestedingen eind mei heeft afgerond en de controleverklaring bij de SVB-verantwoording dan is afgegeven (stap 5 uit de Handreiking verantwoording pgb's). Als de controleverklaring van de auditdienst van SVB er niet is op het moment dat het halen van de laatste raadsvergadering vóór 15 juli 2016 in het geding is, is er voor deze post een onzekerheid over de rechtmatigheid. Afhankelijk van de omvang en de situatie bij andere posten kan die onzekerheid doorwerken in de strekking van de controleverklaring bij de gemeentelijke jaarrekening.

Zorg in natura

Dezelfde manier van redeneren over het getrouwe beeld en de rechtmatigheid die hier voor de PGB's en de SVB is uiteengezet, wordt ook toegepast bij de zorg in natura. Ook hier kan zich een scenario aftekenen dat gemeente en accountant een nadere afweging moeten maken in verband met het naderen van de termijn van 15 juli, omdat een individuele zorgaanbieder er niet in slaagt om tijdig de benodigde verantwoordingsinformatie aan te leveren. Of dit scenario zich voordoet is mede afhankelijk van de afgesproken wijze van verantwoorden tussen de gemeente of gemeenschappelijke regeling en zorgaanbieders.

Al eerder een controleverklaring

In een aantal gevallen hoeven de gemeente en de accountant van de gemeente niet te wachten op de verantwoording van de SVB of een zorgaanbieder. Dit is het geval indien het bedrag waarover de (controle)informatie ontbreekt op het geheel van de gemeentelijke jaarrekening, en in combinatie met andere posten, niet materieel is en/of geen effect heeft op de soort verklaring. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen in gemeenten waar een groot deel van de verantwoordelijkheid (en het risico) voor de uitvoering van de activiteiten in het sociaal domein bij een gemeenschappelijke regeling of andere verbonden partij is neergelegd en/of de gemeente zelf voldoende relevante controle-informatie heeft verzameld. Voor nadere informatie hierover kunt u zich tot uw accountant wenden.

Aanpassing van het jaarrekeningproces

Zoals ook in de VNG brief van 18 februari is aangegeven, vraagt de relatief late aanlevering van informatie door de SVB en mogelijk ook van andere partijen om afwegingen van betrokkenen. De gemeente kan ervoor kiezen om het jaarrekeningproces volledig aan te passen aan deze situatie. Dus wachten met de raadsbehandeling van de jaarrekening tot de benodigde relevante informatie er is. Op zijn laatst betekent dit behandeling in de laatste raadsvergadering voor het zomerreces.

Maar de gemeenteraad kan er bijvoorbeeld ook voor kiezen om de voorlopige jaarrekening zonder volledig afgeronde accountantscontrole en dus zonder controleverklaring al eerder in de raad te behandelen en op een later moment de jaarrekening voorzien van een controleverklaring formeel vast te stellen. De gemeente kan dan een vergelijkbaar jaarrekening-proces aflopen als in andere jaren. Geadviseerd wordt om het uiteindelijk gekozen traject goed af te stemmen tussen college, gemeenteraad en accountant en daarbij, in relatie tot mogelijk beschikbaar komen van informatie, eventueel een herzien tijdsplan af te spreken.

Hierbij moet wel worden bedacht dat artikel 197 van de Gemeentewet regelt dat de jaarrekening met controleverklaring en accountantsrapport twee weken voor de (formele) behandeling in de raad voor een ieder ter inzage moeten zijn. Ook moet bedacht worden bij het herzien van het tijdsplan (het terugrekenen vanaf de laatste raadsvergadering voor het zomerreces), dat de accountant bij het uiteindelijk aftekenen bepaalde stappen moet doorlopen; vandaar ook *'lokaal maatwerk'* en *'wachten, tenzij'*.

Tot slot

Deze gezamenlijke brief van NBA en VNG volgt op eerdere brieven van de NBA of de VNG over de verantwoording en accountantscontrole van 2015. De verschillende brieven geven aan dat we te maken hebben met een bijzonder invoeringsjaar. Een jaar waarin dingen anders lopen dan gebruikelijk en we met elkaar er het beste van moeten maken, rekening houdend met ieders positie en mogelijkheden. De NBA en de VNG danken het Rijk (in het bijzonder de ministeries van BZK en VWS) voor het samenwerken aan de in deze brief uitgewerkte oplossing voor 2015.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse
Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Nederlandse Beroepsorganisatie van
Accountants

R.B.M. Mul
Director Public Trust

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.